

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Л. І. Григорова-Беренда
М. В. Шуба

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ

Навчальний посібник

Харків – 2016

УДК 339.5 (075.8)
ББК 65. 428 я 73
Г83

Рецензенти:

Г. В. Задорожний – доктор економічних наук, професор, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна;

С. О. Якубовський – доктор економічних наук, професор, Одеський національний університет імені І. І. Мечнікова.

*Затверджено до друку Вченою радою
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 4 від 28.03.2016 р.)*

Г83

Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник / Л. І. Григорова-Беренда, М. В. Шуба. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016. – 136 с.

ISBN 978-966-285-356-8

У цьому навчальному посібнику викладено основи торгівельної справи; основні поняття, методи, види і форми міжнародної та зовнішньої торгівлі; охарактеризовано окремі світові ринки товарів і послуг; розкрито механізми державного регулювання зовнішньої торгівлі та особливості міжнародної торгової політики.

Призначено для студентів ВНЗ економічних спеціальностей.

**УДК 339.5 (075.8)
ББК 65. 428 я 73**

ISBN 978-966-285-356-8

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016
© Григорова-Беренда Л. І., Шуба М. В., 2016
© Дончик І. М., макет обкладинки, 2016

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1. Торгівельна справа: сутність, понятійний апарат	6
Розділ 2. Міжнародна та зовнішня торгівля: теоретичні засади, організаційна структура	12
2.1. Термінологія.....	12
2.2. Теоретичні положення.....	13
2.3. Організаційна структура.....	17
Розділ 3. Державне регулювання зовнішньої торгівлі. Нормативно-правова база її здійснення	27
3.1. Сутність державного регулювання торгівлі.....	27
3.2. Види і механізми державного регулювання торгівлі.....	28
3.2.1. Тарифне регулювання.....	29
3.2.2. Нетарифне регулювання.....	30
3.2.3. Міжнародна торгова політика.....	34
Розділ 4. Світовий ринок товарів: структура, кон'юнктура	40
4.1. Загальні риси розвитку.....	40
4.2. Кон'юнктура, товарна і географічна структура світового ринку.....	41
4.2.1. Географічна структура світової торгівлі.....	42
4.2.2. Товарна структура міжнародної торгівлі.....	49
4.2.3. Світовий ринок енергоносіїв.....	51
4.2.4. Світовий ринок металу і металопродукції.....	55
4.2.5. Світовий ринок продукції машинобудування.....	57

4.2.6. Світовий ринок благородних металів і коштовних каменів.....	60
4.2.7. Світовий ринок зерна, цукру, кави, какао і чаю.....	64
4.2.8. Світовий ринок волоконних культур.....	67
4.2.9. Світовий ринок натурального хутра.....	68
Розділ 5. Міжнародна торгівля послугами.....	70
5.1. Загальна характеристика.....	70
5.2. Транспортні послуги.....	74
5.3. Міжнародний туризм.....	76
5.4. Міжнародний технологічний обмін.....	78
5.5. Оренда машин і устаткування.....	83
5.6. Інформаційні послуги.....	86
5.7. Світовий ринок капіталів та інвестицій.....	88
5.8. Світовий ринок реклами.....	89
5.9. Страхування.....	90
Список рекомендованої літератури.....	93
Тематика рефератів.....	96
Глосарій.....	98
Додатки.....	101